

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 207/2021-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **+ULTRA asset & debt recovery, s. r. o.**, Grösslingová 56, Bratislava, IČO 35 800 054, zastúpenej Advokátskou kanceláriou **+ULTRA Legal s. r. o.**, advokátní kancelár, organizačná zložka, Grösslingová 56, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Piešťany v konaní sp. zn. 12Cb/37/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Piešťany v konaní sp. zn. 12Cb/37/2010 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Piešťany **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 12Cb/37/2010 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **3 000 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Piešťany **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Piešťany **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **460,89 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 207/2021 z 9. marca 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručenú ústavnému súdu 22. februára 2021, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať primerané finančné zadosťučinenie 22 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka podala na okresnom súde 28. mája 2010 žalobu v obchodnoprávnej veci o zaplatenie 58 481,68 eur s prísl. Dňa 29. októbra 2018 podala sťažovateľka žiadosť o prešetrenie postupu, ktorú predsedníčka okresného súdu vyhodnotila ako opodstatnenú. Sťažovateľka 16. októbra 2020 podala opätovnú žiadosť o prešetrenie postupu. Sťažovateľka je toho názoru, že postup okresného súdu je neefektívny a nesústreďený. Počas jedenástich rokov boli uskutočnené tri pojednávania, z ktorých boli dve odročené na neurčito. Dosiaľ okresný súd vo veci právoplatne nerozhodol.

II.

3. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že v konaní bol nariadený dohľad predsedu súdu a voči sudcovi konajúcemu vo veci bol 17. októbra 2018 podaný návrh na disciplinárne konanie vedený pod sp. zn. 2Ds/4/2018, o ktorom dosiaľ nebolo vydané rozhodnutie. Okresný súd dĺžku konania ospravedlňuje najmä nepriaznivou pandemickou situáciou a preťaženosťou súdu.

4. Sťažovateľka vo svojom ďalšom podaní uviedla, že v plnom rozsahu zotrúva na argumentácii uvedenej v ústavnej sťažnosti. Ďalej uviedla, že súd v rámci svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku s poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 56/2002.

III.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny a aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľku (II. ÚS 32/02).

6. Sťažovateľka bližšie nešpecifikovala predmet sporu. Z opakovaného znaleckého dokazovania vykonávaného pred vyhlásením rozsudku okresného súdu (11/2014), ako aj po jeho zrušení odvolacím súdom (12/2015) ohľadne majetkových podielov žalovanej strany sporu však možno usúdiť, že ide o zložitejší spor. Konanie, v ktorom je potrebné posúdiť skutočnosti, na ktoré treba

odborné znalosti či ustanovenie znalca s osobitnými znalosťami, ústavná prax radí medzi zložitejšie právne veci (IV. ÚS 28/05).

7. Na strane sťažovateľky ústavný súd nezistil také skutočnosti, pre ktoré by jej mal ústavný súd pripísať negatívny podiel na neprijemnom stave preskúmvanej veci. Naopak, sťažovateľka opakovane podávala sťažnosti vedeniu súdu, ktoré boli uznané ako dôvodné. Sťažovateľka tiež urgovala nariadenie pojednávania.

8. Zásadný podiel na prieťahoch má okresný súd, ktorý vo vzťahu k úkonom smerujúcim k ukončeniu veci nepostupoval vždy efektívne. Konanie pred okresným súdom trvá viac ako jedenásť rokov, čo je z ústavného hľadiska neakceptovateľná doba. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že ak nečinnosť súdu charakterizuje konanie ako celok, nemá význam hodnotiť sporadické úkony súdu (II. ÚS 200/05, I. ÚS 398/08, IV. ÚS 60/09, I. ÚS 76/09, I. ÚS 289/2010). Aj napriek uvedenému ústavný súd venoval pozornosť výrazným obdobiam, ktoré prispeli k zbytočným prieťahom v konaní a ktoré zväčša predchádzajú času, keď sťažovateľka žiadala odstrániť prieťahy, a to opakovane (18. júla 2014, 26. októbra 2018, 7. februára 2019, 10. mája 2019, 23. októbra 2019, 15. októbra 2020).

9. Z chronológie úkonov vyplýva, že v konaní počas celkovej dĺžky konania boli nariadené tri pojednávania, z toho boli dve pojednávania odročené na neurčito. Z chronológie tiež vyplýva, že okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom zo 4. novembra 2014. Krajský súd v Trnave o odvolaní žalovanej rozhodol uznesením z 29. decembra 2015, ktorým rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd po vrátení veci krajským súdom vo veci stále právoplatne nerozhodol a z vyjadrenia okresného súdu nevyplývajú priaznivé vyhliadky smerujúce k skončeniu veci. Podiel znaleckého dokazovania na celkovom dokazovaní je neprehliadnuteľný. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou rozhodovacou činnosťou uvádza, že tolerovanie pomalého postupu znalca je potrebné hodnotiť v neprospech súdu (II. ÚS 10/01, I. ÚS 235/05, I. ÚS 348/06, II. ÚS 407/09). Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že sudca je zodpovedný za prípravu veci a rýchle vedenie konania (II. ÚS 26/1995).

10. Okresný súd ospravedlňuje dĺžku konania nepriaznivou pandemickou situáciou a preťaženosťou súdu. Je evidentné, že v tomto prípade ide o systémový problém. Ústavnému súdu však neostáva iné, ako zotrvať na svojej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej takéto okolnosti nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). Ani epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020) a v konečnom dôsledku z časového hľadiska dopadá na jedenásťročné konanie len nepatrnou mierou.

11. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Ako už ústavný súd uviedol, účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ocitla. Z vyjadrenia konajúceho sudcu sú evidentné zaťažujúce pracovné podmienky majúce základ v enormnom zaťažení sudcu, čo môže mať význam pri prípadnom vyhodnocovaní subjektívnych prvkov ako príčiny prieťahov. Pre sťažovateľku však uvedená skutočnosť nemá praktický význam.

IV.

12. V súlade s rozhodovacou činnosťou ústavného súdu (III. ÚS 243/2017, II. ÚS 481/2017) v prípadoch extrémnych prietáhov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (tiež I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).

13. Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľky, kvalifikoval nesústredenú a neefektívnu činnosť okresného súdu ako relevantné prietahy a deklaroval porušenie uplatnených práv. Z vyjadrenia okresného súdu nevyplynuli priaznivé vyhladky vybavenia veci, a preto ústavný súd o to viac doplnil ochranu aj o uloženie príkazu okresnému súdu vo veci konať (§ 127 ods. 2 ústavy).

14. Sťažovateľka sa domáhala aj primeraného finančného zadosťučinenia 22 000 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie za jeden rok prietáhov v konaní nezvykne presahovať 500 eur (III. ÚS 187/2018). S ohľadom na tieto skutočnosti bolo nateraz sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané primerané finančné zadosťučinenie 3 000 eur. Ústavný súd pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia zohľadnil aktivitu sťažovateľky pri opakovanom podaní sťažnosti na prietahy predsedovi súdu. Aj deklarácia porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania implicitne zahŕňajú satisfakčný prvok (I. ÚS 70/2012).

15. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 181,17 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur spolu s 20 % DPH. Ústavný súd sťažovateľke za vyjadrenie k vyjadreniu okresného súdu nepriznal náhradu trov konania, pretože neobsahovala nové skutočnosti. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 460,89 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júla 2021

Robert Šorl
predseda senátu